

Німеччина. Географічне положення. Природні умови і природні ресурси. Населення і міста. Особливості сучасного розвитку господарства Німеччини. Промисловість. Сільське господарство. Інфраструктура

Німеччина — могутня індустріальна держава не тільки Західної Європи, а й світу. Вона входить до «Великої сімки», яка відіграє визначну роль у світовій економіці й політиці, є членом ООН, ЄС, ОЕСР, НАТО.

Форма правління і державний устрій. За формою правління Німеччина - парламентська республіка, в якій законодавча влада належить однопалатному і парламенту (бундестагу — палаті депутатів), виконавча влада — уряду, очолюваному федеральним канцлером. В адміністративно-територіальному поділі виділяють 16 земель, кожна з яких має власні органи самоврядування. Після Другої світової війни в 1949 р. Німеччина була розділена на дві окремі країни — ФРН та НДР, які в 1990 р. об'єдналися в одну країну.

Географічне положення. Об'єднання Німеччини сприяло поліпшенню як її економіко-географічного, так і геополітичного положення. Визначальною особливістю географічного положення є те, що ФРН розташована в центрі Західної Європи, на перехресті найважливіших торговельно-транспортних магістралей. ФРН межує з 9 державами. Природним кордоном на півночі є Балтійське та Північне моря, що сприяють розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. Міжнародні річкові магістралі Рейну та Дунаю також відіграють значну роль у розвитку внутрішніх і зовнішніх торговельно-економічних зв'язків.

Бранденбурзькі ворота (Берлін)

Рейхстаг (Берлін)

Природні умови і ресурси. Рельєф країни є переважно рівнинним: на півночі — низовини (Північнонімецька низовина), у центральній частині — височини і масиви старих зруйнованих гір (Рейнські, Рудні, Гарц, Шварцвальд), на півдні - плоскогір'я (Баварські Альпи, Баварське плато). Німеччину називають країною родючих земель, повноводних річок і густих лісів. Клімат — помірний, з помірно теплим літом і м'якою зимою та достатньою кількістю опадів. Найбільші річки — Рейн, Везер, Ельба, Дунай. Чверть поверхні країни покрита лісами, переважно на гірських масивах та височинах. Німеччина використовує мінеральних ресурсів набагато більше, ніж видобуває. Основні її корисні копалини — кам'яне (Рурський та Саарський басейни) і буре вугілля, калійна і кам'яна солі, гіпс, польовий шпат, крейда, графіт.

Населення. За кількістю населення ФРН посідає 1-ше місце в Європі. Середня густота населення — 230 осіб/км². У національному складі переважають німці (95 %). Серед інших національностей є датчани, поляки, голландці, турки таїн. Основна релігія — християнство (на півдні переважають католики, на півночі — протестанти). ФРН має певні демографічні

проблеми. Починаючи із 70-х років XX ст., смертність у країні переважає над народжуваністю. Депопуляції населення вдається уникнути завдяки постійному притоку іммігрантів. За їхньою кількістю Німеччина посідає 1-ше місце в Європі (9% населення). Німеччина - одна з найбільш урбанізованих країн світу. В містах проживають 86% її населення. У ФРН — найбільша кількість міських агломерацій в Європі. Серед них: Ессен (6,5 млн осіб), Франкфурт-на-Майні (3,6 млн), Берлін, Дюссельдорф (по 3 млн), Кельн (2,9 млн). Варто виділити район Руру, де велика концентрація міських агломерацій привела до утворення Рурського мегаполісу. У різних сферах економіки країни зайнято 40 млн населення, з них 58 % — у сфері послуг, 38% — у промисловості та будівництві, 4% — у сільському господарстві.

Господарство. ФРН є однією з найбільш високорозвинутих країн світу (18 % світового обсягу ВВП) і провідним індустріальним «локомотивом» у Європі (30 % обсягу ВВП країн ЄС). Промисловість Німеччини — сучасна і потужна. За обсягом промислового виробництва вона посідає 4-те місце в світі після США, Китаю та Японії. Основними галузями спеціалізації країни є машинобудування та хімічна промисловість.

Паливно-енергетична промисловість працює на власному кам'яному і бурому вугіллі, яке видобувається у Рурському (80 %) і Саарському басейнах (10%), та імпортованій нафті (з Близького Сходу, Північної Африки) і газі (із Росії та Норвегії). Центрами нафтопереробки є Кельн, Інгольштадт, Гамбург. Основна частка електроенергії виробляється на ТЕС, зосереджених в промислових центрах (Дюссельдорф, Штутгарт, Гамбург, Кельн, Маннгейм). ГЕС побудовано у верхній течії Дунаю, на його правих притоках та річках Майні, Ельбі, Везері, Рейні та ін. АЕС (їх 19), що працюють в основному в межах великих агломерацій, дають 30 % електроенергії.

Чорна металургія працює на власному паливі та імпортованій залізній руді (зі Швеції, Іспанії, Алжиру, Бразилії, Канади, України). Третина її продукції експортується. Основні центри зосереджено в районах Руру і Саару. Заводи повного циклу є в Баварії, Нижній Саксонії та Бремені. Кольорова металургія практично не має промислових запасів сировини для свого розвитку. Проте Німеччина посідає значне місце в Європі з виробництва алюмінію (Ессен, Гамбург), міді (Гамбург, Дуйсбург, Айслебен), свинцю, цинку.

Хімічна промисловість використовує власну (кам'яну і калійну солі) та імпортовану (нафту, фосфорити, сірку) сировину, відходи металургії. Основою виробництва галузі є продукція побутової хімії, солі, мінеральні добрива, синтетичні волокна, пластмаси, синтетичний каучук. За експортом хімічної продукції ФРН посідає 1 -ше місце в світі. Понад

30 % продукції, що виробляється, йде на експорт. Найбільші центри: Галле, Дюссельдорф, Кельн, Лейпциг, Берлін, Дрезден та ін.

Машинобудування і металообробка розвинуті в багатьох містах ФРН. Відомі своєю продукцією німецькі автомобільні корпорації: "Даймлер-Бенц" у Штудгарті, "Фольксваген" у Вольфсбурзі, "Адам Опель" у Рюссельхеймі, "Форд" у Кельні, "БМВ" у Мюнхені. Основні райони багатогалузевого машинобудування - Штутгартський, Нижньорейнсько-Рурський та РейнськоМайнський. Там виробляють обладнання для різних галузей промисловості, сільського господарства, промислову і побутову електротехніку, електроніку. В усьому світі відомі німецькі точні прилади, оптика та морські судна. Великі центри машинобудування: Берлін, Франкфурт-на-Майні, Нюрнберг, Гамбург, Кельн, Бремен, Лейпциг, Магдебург, Дрезден. Третина галузей промисловості Німеччини спрямована на виробництво споживчих товарів: продуктів харчування, одягу, тканин, взуття, поліграфічної продукції, музичних інструментів, мисливської зброї тощо. На весь світ славляться німецьке пиво, швейні та трикотажні вироби, фарфор.

Сільське господарство добре розвинуте. Основною його галуззю є тваринництво. Воно дає дві третини валової продукції галузі. на рівнинах розводять велику рогату худобу молочного напрямку, в передгір'ях - свиней, а в гірських районах - овець. у структурі рослинництва переважають садівництво, виноградарство, овочівництво, картоплярство, буряківництво, тютюнництво, хмільництво. Із зернових переважно вирощують пшеницю, ячмінь, жито, овес, кукурудзу. Проте значну кількість продукції сільського господарства (зерно, овочі, фрукти, олію, м'ясо) Німеччині доводиться експортувати. Рибальство розвинуто в акваторіях Балтійського та Північного морів. Основа галузі — виловлювання тріски, сайри, лосося, мідій.

Транспорт країни добре розвинутий і має високий технічний рівень оснащення. Основна частина пасажиро- та вантажоперевезень припадає на автомобільний, залізничний та водний транспорт. Протяжність автошляхів становить 540 тис., залізничних колій — близько 44 тис. кілометрів. Річки ФРН з'єднано каналами, що утворюють єдину транспортну систему. Морський транспорт відіграє значну роль у зовнішньоекономічних перевезеннях. Важливі порти країни: Росток, Вісмар, Любек, Кіль. У портах країни 20% усіх вантажоперевезень припадають на Гамбург. У ФРН функціонують 28 аеропортів. Найбільші з них — у Франкфурті-на-Майні, Берліні. Протягом останнього десятиріччя значного розвитку набув трубопровідний транспорт.

Зовнішньоекономічні зв'язки. За загальним зовнішньоторговельним товарооборотом ФРН посідає 2-ге місце в світі (після США). На весь світ відомі торговельні ярмарки, що відбуваються в Ганновері, Франкфурті-на-Майні, Лейпцигу. ФРН — значний експортер капіталу і зброї, а також найбільший в Європі імпортер робочої сили. Основу експорту становлять продукція машинобудування, чорної металургії (залізо, сталь), легкої промисловості, сировина (буре вугілля). Основні торговельні партнери ФРН: країни ЄС, США, Японія, Канада. Німеччина — регіон міжнародного туризму. З 1992 р. було встановлено дипломатичні відносини між ФРН та Україною. Тісні зв'язки мають міста Мюнхен і Лейпциг зі своїм містом-побратимом Києвом.

Німецька діаспора в Україні становить близько 100 тис. осіб. ФРН належить до найбільших торговельних партнерів України. В окремі роки товарооборот між двома країнами досягав близько 2 млрд доларів США. Україна ввозить з Німеччини набагато більше товарів, ніж відправляє до неї. Німеччина зробила великий внесок у розвиток світової науки, техніки, культури. Водночас історія її формування як держави знає і важкі, трагічні для світу сторінки. Політика захоплення земель та їх колонізація проводилися періодично, починаючи з X ст., і тривали майже до середини XX ст. Саме з Німеччини поширився фашизм. Звідси розпочалася найбільш кровопролитна за весь період історії людства Друга світова війна, що привела до великих змін на політичній карті світу. Нині Німеччина на весь світ славиться працелюбністю своїх громадян, найвищою якістю товарів.